

Bava Metzia (24a)

המוצא — **Similarly, R' Shimon ben Elazar used to say:...** וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר...
One who finds something in a major thoroughfare or in a large public square, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהַרְבֵּים מְצוּיִין שָׁם — **or in any place in which large numbers of people are commonly found,** הֲרִי אֵלוֹ שְׁלוֹ — **these belong to [the finder],** even if the objects are identifiable; מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעָלִים מִתְאַשְׁפֵּן מֵהֶן — **because the owner despairs of recovering them.**

When R' Shimon ben Elazar said that one who finds an object in a place frequented by many people is permitted to keep it, was he referring to בְּרֹב כְּנַעֲנִים — **an area where the majority of people are Canaanites,** אָבֵל בְּרֹב יִשְׂרָאֵל — **but in an area where the majority of people are Jews,** לֹא — R' Shimon ben Elazar would **not** permit the finder to keep it? אוּ דְלָמָּא — **Or perhaps,** אֶפְיֻלוּ בְּרֹב — **even in an area where the majority of people are Jews,** he also said that the finder is permitted to keep the object. — ? —

— **that he said** his ruling **even** in an area **where the majority of people are Jews,** פְּלִיגֵי רַבָּנָן עֲלֵיהּ — **do the Rabbis** (i.e. his colleagues) **disagree with him** and obligate the finder to announce his find regardless of the makeup of the population, אוּ לֹא פְּלִיגֵי — **or do they not disagree** with R' Shimon ben Elazar at all? Rather, they too agree that one may keep what he finds in a place frequented by many people, even where the majority is Jewish — ? —

— **And if you will say** that **[the Rabbis] do disagree** with R' Shimon ben Elazar, what is the extent of their disagreement? בְּרֹב יִשְׂרָאֵל וְדַאי פְּלִיגֵי — **If they disagree** at all, **they certainly disagree where the majority of people are Jews,** and obligate the finder to announce the lost object. בְּרֹב כְּנַעֲנִים — **However, where the majority are Canaanites,**

אוּ לֹא — **do [the Rabbis] disagree** and obligate the finder to announce the lost object, פְּלִיגֵי — **or do they perhaps not disagree** in this case, but accept R' Shimon ben Elazar's ruling that one is permitted to keep what he finds in an area with a Canaanite majority?

— **And if you will say** that **[the Rabbis] disagree** with R' Shimon ben Elazar אֶפְיֻלוּ בְּרֹב כְּנַעֲנִים — **even in an area where the majority of people are Canaanites,** and they obligate the finder to announce his find, הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ — **does the halachah follow his** [R' Shimon ben Elazar's] **view,** אוּ אֵין הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ — **or does the halachah not follow his view?**

דִּיתְבֵי בְּהוּ — **The Baraisa is indeed referring to our** (i.e. Jewish) **study halls,** בְּתֵי מְדֻרָּשׁוֹת דִּידָן — **in which Canaanites stay** as guards. Thus, as regards the law of lost objects, the study halls are not considered a place primarily of Jews. הַשְׁתָּא דְאַתִּית לְהִכִּי — **Now that you have arrived at this** understanding of the Baraisa, בְּתֵי כְּנֻסִיּוֹת נִמֵּי דִידָן — **it is possible that the Baraisa's term "houses of assembly" also refers to our** houses of assembly, i.e. synagogues, דִּיתְבֵי בְּהוּ כְּנַעֲנִים — **in which Canaanites stay** as guards.

שלחן ערוך (חושן משפט רנט, ג) - אם רוב העיר עכו"ם או אפילו רובה ישראל ומצאה במקום שרוב העוברים שם עכו"ם אינו חייב אפילו אם ידע שמישראל נפלה ויש בה סימן שודאי נתיאשו הבעלים וכגון שהוא מדברים שיש לתלות שידע מיד בנפילתו וכמו שיתבאר
רמ"א - ויש אומרים דאם אבד ספרים לא מייאש מינייהו אפילו במקום שרובה עכו"ם.
שלחן ערוך (חושן משפט רנט, ד) - לפיכך המוציא חביות של יין בעיר שרובה עכו"ם יינה אסור בהנאה והקנקן מותר ואם בא ישראל ונתן בה סימן אז ודאי של ישראל היא ונתיאשו ממנה ומותרת למוצאה בשתייה אם היא סתומה.

היתר רוב כנענים

תוספות (בבא מציעא כד.) - וא"ת אם כן מה צריך טעם מפני שהבעלים מתיאשים, תיפוק ליה דיש לתלות דמכנענים נפל דהו רובא, וי"ל דאיצטריך דאפילו יודע ודאי שמישראל נפל קאמר הרי אלו שלו דהמפסיק מתיאש ואומר דכנענים שקלי ליה, ואפילו אם ישראל ימצאם לא יכריז דתולה דמן הכנענים נפל דהן רובא.

ריטב"א (שם) - אם רוב גוים איאוש מייאש וכאבידה מדעת הוא שדרך הגוים לחפש באשפות ולגלות הטמון שם.

סרטיא ופלטיא

שיטה מקובצת - ובכל מקום שהרבים מצויין שם אתא לאתווי רשות הרבים וצידי רשות הרבים ולאפוקי סימטה ומבואות. [ועל גס תוספות ד"ה אם תמצא לומר.]

רשב"א - סרטיא ופלטיא דנקט ר' שמעון בן אלעזר נראה ודאי דבדוקא נקט, ומקום שהרבים מצויין שם דקאמר דוגמא דסרטיא ופלטיא קאמר... הא במקום שמצויין שם קצת רבים כגון רשות הרבים דעלמא אפילו ר' שמעון בן אלעזר מודה דחייב להכריז. [ועל משפט האבידה שמביא ב' הדעות.]

אם לא הרגיש בעליה

סמ"ע (רנט, ט) - אפ"ל אם הוא דבר שלא הרגיש בעליה בנפילתה מיד לא אמרינן שמא דישראל הוא וה"ל יאוש שלא מדעת, אלא תלינן אותו ברוב עכו"ם ובודאי של עכו"ם היה משום הכי הקנקן מותר. [ע' שערי ציון.]

ט"ז (רנט) - שאני הכא כיון שאפשר להתברר על ידי ההכרזה דהאבידה של ישראל עבדינן כן ולא מהני כאן שום רוב אלא לענין יאוש בעלים דבמקום רוב עכו"ם הוי האבידה של מוצאו דאפילו נפל מישראל מייאש לה, אבל במקום דלא הוי יאוש צריך להכריז אפילו אם הרוב עכו"ם ומיעוט ישראל דלא מהני לזה רוב כלל כיון דאפשר בהכרזה. [ועל ערוך השלחן רנט, ה.]

השבת אבידה כהלכה (ב, סק"ו) - ובמסופק אם הבעלים יודעים שאבדה מהם קודם הגבהתו או אינם יודעים כתב ר' עקיבא איגר בדו"ח שהרי אלו שלו מיד, מאחר ואיכא ספק ספיקא, ספק נפל מעכו"ם או מישראל, ואף אם נפל מישראל אולי התייאש קודם ההגבהה והכי נקטינן. [וע"ע פתחי חושן ב, סק"ט.]

אם בא ישראל

סמ"ע (רנט, ז) - צריך שיהא דבר שמרגיש בו מיד בנפילתה.

חידושי ר' עקיבא איגר (שם) - [על פי סברת הרמב"ן] יש לומר דהכא כיון דאיכא רוב נכרים והמוצא זוכה בו בהיתר דתולה בנכרים ומחזיקו לעצמו ואין עליו שם שומר בזה מהני היאוש שלאחר כך בעוד שלא נודע להמוצא שהיא של ישראל. [ועל פתחי חושן ב, סק"א, וג, סק"ז.]

מה נקרא רוב עכו"ם

השבת אבידה כהלכה (ב, ה) - מצא אבידה ברובע היהודי בירושלים הרי אלו שלו, כי רוב העוברים ושבים שם הם גוים. מצא אבידה בתוך בנין של יהודים שמקומם ברחוב שרובם גוים חייב להכריז.

מצות השבה (רנט, יב) - לאחר פסח ובקיץ שפתוחים החלונות דשייך דנפלה מן הקאר יש לעיין אם נקרא שם רוב העוברים ישראל אף על גב דברחוב הם רוב ישראל כיון דנוסעים שם הרבה עכו"ם... וכל זה לגבי הדין של תלינן ברוב על זה יש לחקור מי הוא הרוב במקום הנוסעים, אבל לגבי הדין של יאוש תלוי מי יהא המוצא ובזה אמרינן דהמוצא יהיה ההולך ברחוב והם רוב ישראלים.

פתחי חושן (ג, סק"ג) - כשמוצא אבידה בעיר גדולה ברחוב ראשי ויש בה עשרות בתי כנסיות הרחוקים זה מזה וממקום המציאה כמעט שלא יתכן שיוווגו האובד והמוצא למקום אחד, ובפרט כשיש בעונותנו הרבים הרבה אנשים קלים שאינם חושבים כלל על השבת אבידה... אפשר שדינו כרוב עכו"ם ומתיאש, אלא אם כן מוצא בשכונה מסוימת שיש לתלות שנפל מאחד מהשכנים ואם יכריז בבתי כנסיות שבשכונה יתכן שיבא לידיעת האובד אפשר לומר שאינו מתיאש. [ועל מפשטי התורה (ב, כב).]